

Warszawa, 15 lutego 2001 r.

Opinia prawna (dodatkowa)
dotycząca rozszerzenia wniosku
Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie K.32/99

Stosownie do zlecenia z dnia 18 stycznia 2001 r. uprzejmie przedstawiam następującą opinię w sprawie wymienionej w tytule.

Rzecznik Praw Obywatelskich dodatkowo wnosi o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją art. 54 ust. 4 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. nr 11, poz. 50 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą. Według Wnioskodawcy, zaskarżony przepis jest sprzeczny z art. 7, art. 87 i art. 217 ustawy zasadniczej.

W związku z dodatkowym wnioskiem RPO należy rozważyć:

1) czy zarzuty dotyczące niekonstytucyjności konstrukcji podatkowej, ustanowionej przez art. 2 w związku z art. 4 pkt 1 i 2 ustawy, są zasadne także w odniesieniu do art. 54 ust. 4 w brzmieniu obowiązującym po wejściu w życie ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym i ustawy o opłacie skarbowej (Dz. U. nr 68, poz. 805);

2) czy zasadny jest zarzut naruszenia przez art. 54 ust. 4 ustawy zasady legalizmu i praworządności, rozumianej jako nakaz przestrzegania przez ustawodawcę konstytucyjnych reguł stanowienia prawa.

Zakwestionowany art. 54 ust. 4 ustawy stanowi, że „Do celów poboru podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego w okresie do dnia 31 grudnia 2000 r. stosuje się klasyfikacje statystyczne obowiązujące przed dniem 1 lipca 1997 r.” Jest to przepis przejściowy, **odsyłający do aktów prawnych „niepodatkowych”**, jakimi są zarządzenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, wydane na podstawie upoważnienia zawartego w ustawie z dnia 26 lutego 1982 r. o statystyce państwowej (Dz. U. z 1989 r. nr 40, poz. 221). **Konstytucyjność art. 54 ust. 4 ustawy jest zatem wątpliwa z tych samych względów, o których mowa w opinii BSE z dnia**

22 października 1999 r. Chodzi tu w szczególności o to, że zarządzenia Prezesa GUS nie są źródłem prawa powszechnie obowiązującego (art. 87 ust. 1 Konstytucji). Należy również mieć na uwadze, że określanie przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych należy do „materii” ustawowej (art. 217 ustawy zasadniczej).

W opiniowanym przypadku zarzut niekonstytucyjności ulega nieco osłabieniu ze względu na przejściowy charakter zaskarżonego przepisu. Klasyfikacje statystyczne obowiązujące przed dniem 1 lipca 1997 r. nie mogą być stosowane do celów, o których mowa w art. 54 ust. 4, po dniu 31 grudnia 2000 r. Co więcej, w okresie od 1 lipca 1997 do 31 grudnia 2000 r. klasyfikacje te nie mogły już być zmieniane, ponieważ nastąpiła utrata mocy obowiązującej ustawy stanowiącej podstawę prawną ich wydania. W tym okresie zapewniona więc była ich stabilność, mająca istotne znaczenie z punktu widzenia podmiotów zobowiązanych do zapłaty podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego.

W mojej ocenie **zasadny jest także zarzut niezgodności art. 54 ust. 4 ustawy z art. 7 Konstytucji.** Reanimacja przepisów wykonawczych, które utraciły moc obowiązującą, narusza konstytucyjną zasadę legalizmu. Zasada ta nakłada na ustawodawcę obowiązek tworzenia prawa zgodnego z postanowieniami Konstytucji. **Przywrócenie mocy obowiązującej przepisom wykonawczym (klasyfikacjom statystycznym), które w świetle art. 87 ust. 1 nie stanowią źródeł prawa powszechnie obowiązującego, pozostaje w kolizji z wyżej wymienionym przepisem,** a także z art. 217 Konstytucji, który ustanawia wyłączność ustawy w formułowaniu m. innymi przedmiotowego zakresu obowiązku podatkowego oraz stawek podatkowych.

Sporządził: Witold Pawełko